OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

№ 18. Dnia 30 września 1928 r. Rok IV.

POLSKI BANK KOMUNALNY

ZAŁOŻONY PRZEZ SAMORZĄDY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(1 WOJEWÓDZKI ZW. KOMUN., 215 MIAST, 160 POWIATÓW, 29 GMIN WIEJSKICH, 39 KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI i 6 ZWIĄZKÓW SPECJALNYCH)

CENTRALA W WARSZAWIE

PRZY PL. NAPOLEONA № 7 (DOM WŁASNY)

Bank załatwia wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzące.

Udziela pożyczek Samorządom i instytucjom samorządowym oraz załatwia wszelkie ich zlecenia. Udziela Samorządom gwarancji za kredyty krajowe i zagraniczne. Organizuje i finansuje miejskie i powiatowe Kasy Oszczędności. Pośredniczy w umieszczaniu gotówki na korzystnych warunkach w przedsiębiorstwach samorządowych Załatwia przekazy na wszystkie miejscowości w kraju i zagranicą. Wykonywa zlecenia giełdowe (waluty i papiery) i inkasuje weksle i dokumenty. Udziela wszelkich wyjaśnień i porad w sprawach bankowych i kredytowych.

Bank przyjmuje wkłady terminowe i na rachunki bieżące oprocentowane.

a) od Związków Samorządowych i ich instytucyj b) od osób prawa publicznego, ubezpieczeń społecznych, gmin wyznaniowych i t. p. c) od wszelkich wogóle osób i instytucyj prywatnych.

BANK EMITUJE OBLIGACJE WŁASNE.

Obligacje zabezpieczone są całym majątkiem i dochodami samorządów oraz kapitałami Banku, są dogodnym i pewnym sposobem lokowania gotówki. Zapisy na obligacje przyjmuje Centrala Banku w Warszawie.

Administracja dwutygodnika „OSZCZĘDNOŚĆ"
(Warszawa, pl. Napoleona № 7)

na „Dzień Oszczędności"

będzie miała na składzie i dostarczać będzie natychmiast, na każde żądanie, następujące wydawnictwa **Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych:**

1) Plakaty barwne (nowe) rozmiar 70×100 cmtr. — sztuka 50 gr.
2) Broszurki-ulotki „Czy robotnik może oszczędzać?" — za 1000 szt. 30 zł.
3) „O oszczędności" — pogadanka szkolna . . — za 1000 szt. 60 zł.
4) „Oszczędnością a pracą"—broszura J. Ciembroniewicza— za 100 szt. 12 zł.
5) Przepisy o wkładach celowych . . . — za 1000 szt. 15 zł.
6) Odezwy Centralnego Komitetu obchodu „Dnia Oszczędności" — bezpłatnie za zwrotem kosztów przesyłki. Do cen powyższych doliczać się będzie koszty przesyłki i zaliczenia pocztowego.

Pozatem posiada administracja *wszystkie dotychczasowe materjały propagandowe* (wyliczone na innem miejscu) i dostarcza je natychmiast.

Ze względu na przewidzianą dużą ilość zamówień, prosimy zamówienia na materjały potrzebne do obchodu „Dnia Oszczędności" kierować wcześniej, aby uniknąć trudności w załatwianiu wszystkich zgłoszeń, uskutecznionych w ostatniej chwili.

Pożądanem jest wpłacanie należności za zamówione materjały na konto № 92 w P. K. O.— „czasopisma Oszczędność" — odrazu przy wysyłaniu zamówienia, a to w celu uniknięcia kosztów zaliczenia.

Wierzbowa № 9. Tel. 505-05 i 73-99.
Godz. biurowe od 8½ — 2½ i 5.45 — 7.15 wiecz.

przyjmuje wkłady oszczędnościowe na 7% rocznie.

OTWIERA RACHUNKI CZEKOWE.

WYDAJE POŻYCZKI POD ZASTAW:

1. Listów Warantowych na towary złożone w Miejskich Składach towarowych.
2. Papierów wartościowych o stałem oprocentowaniu (państwowych, komunalnych i gwarantowanych przez Rząd).
3. Hipotek.

Otwiera rachunki „On, call".

Za całość i bezpieczeństwo wkładów ręczy gmina m. st. Warszawy całym swoim majątkiem. (400 miljonów).

Komunalna Kasa Oszczędności Pow. Włoszczowskiego we Włoszczowie

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Naczelnika Zarządu i zarazem Dyrektora Komunalnej Kasy Oszczędności

Od kandydatów wymagana jest dłuższa praktyka bankowa na stanowiskach kierowniczych ewent. wyższe studja prawne lub ekonomiczne.

Oferty z uwierzytelnionemi odpisami świadectw, własnoręcznie napisanym życiorysem, powołaniem się na referencje nadsyłać należy do Komunalnej Kasy Oszczędności we Włoszczowie do dnia 1.XI.1928 r.

Uposażenie zależnie od umowy.

Posada do objęcia od zaraz.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Pierwsze sześć miesięcy stanowić będą okres próbny po którym nastąpi ewent. stabilizacja.

Komunalna Kasa Oszczędności
pow. Włoszczowskiego
we Włoszczowie
(—) *Kossobudzki.*

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

№ 18. Dnia 30 września 1928 r. Rok IV.

TREŚĆ: W sprawie „Dnia Oszczędności" — *K. P.* Czego należy wymagać od personelu kas oszczędności — *Bolesław Mrozowski.* Giełda — *Stefan Woyzbun.* Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności. Poradnik. Wiadomości bieżące. Kronika zagraniczna.

W sprawie „Dnia Oszczędności".

W dniu 31 października r. b. obchodzić mamy, jak zresztą w każdym roku od paru lat, „Dzień Oszczędności".

W ubiegłych latach komunalne kasy oszczędności, musimy sobie powiedzieć to otwarcie, w dniu tym nie wystąpiły należycie. Przyczyny tego szukać należy w okresie organizazyjnym, jaki kasy przeżywały i przeżywają jeszcze.

Jednakże jesteśmy obecnie już w takim stanie organizacyjnym, że powinniśmy i musimy pomyśleć o odpowiedniem wystąpieniu w „Dniu Oszczędności".

Nie potrzeba chyba wyjaśniać istoty obchodu międzynarodowego „Dnia Oszczędności", świętowanego od lat czterech przez cały świat cywilizowany. Natomiast warto podkreślić szczególną wagę należytego zorganizowania tego obchodu w Polsce, która pod względem oszczędności zajmuje jedno z ostatnich miejsc pośród narodów świata. Koniecznem jest unaocznienie jaknajszerszym warstwom ludności znaczenia oszczędności, zarówno w życiu indywidualnem, jak i w gospodarstwie społecznem, oraz zainteresowanie tych warstw zagadnieniem oszczędzania.

Aby cel ten osiągnąć, nie wystarczy ograniczyć się do obchodów tylko na terenie instytucyj poświęconych oszczędności, lecz należy z jednej strony wciągnąć do współpracy w organizacji obchodu również organizacje społeczne, kulturalne i zawodowe, z drugiej zaś—postarać się o jaknajwiększą publiczność obchodu, niejako — wynieść go na ulicę.

Doświadczenie lat ubiegłych skłoniło Radę Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych do utworzenia Komitetu Centralnego Obchodu „Dnia Oszczędności". Komitet Centralny ustalił już *ramowy* program obchodu. Zadaniem komunalnych kas oszczędności będzie powołanie lokalnych komitetów do zorganizowania obchodów na miejscu.

Program ramowy przewiduje:

a) ozdobienie lokalów instytucyj oszczędnościowych flagami oraz znakiem Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego;

b) artykuły w prasie, hasła oszczędnościowe;

c) plakaty obrazkowe i odezwy Komitetu obchodu;

d) ulotki i broszury propagandowe;

e) pogadanki w szkołach;

f) wypracowania szkolne na tamat oszczędności, z ewentualnem przeznaczeniem nagród w postaci

pewnej ilości książeczek wkładowych z pewnemi kwotami zawiązkowemi;

g) zorganizowanie pochodu propagandowego przy ew. wykorzystaniu harcerstwa (które pozatem mogłoby być użyte do rozdawania ulotek, broszur i t. p.);

h) przyozdobienie wystaw sklepowych plakatami i napisami propagandowemi (wyzyskanie w tym celu organizacyj kupieckich).

W granicach powyższego programu ramowego można już zrobić wiele. Nie wyczerpuje on jednak całości, mogą bowiem być czynione odchylenia, odpowiednio do warunków i potrzeb miejscowych.

Biuro Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych przygotowało specjalnie na „Dzień Oszczędności" niektóre pomoce propagandowe, o ktorych wspominamy na innem miejscu. Materjały te mogą być dostarczone zainteresowanym instytucjom w nieograniczonych ilościach.

Biuro Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności służy ze swojej strony wszelkiemi informacjami i wskazówkami.

Od komunalnych kas oszczędności, jako od instytucyj powołanych m. in. do propagowania oszczędności, musimy wymagać, aby postarały się o należyte zorganizowanie obchodu. Wszelkie poniesione trudy opłacą się w przyszłości sowicie, przyczynią się bowiem niewątpliwie do uświadomienia szerokich warstw społeczeństwa o korzyściach oszczędzania, a co za tem idzie, spowodują większy napływ wkładów oszczędnościowych, znaczenia których dla gospodarki społecznej nie trzeba uzasadniać.

K. P.

Czego należy wymagać od personelu Kas Oszczędności.

Następstwem ustalenia jednolitych dla całego Państwa zasad organizacji Komunalnych Kas Oszczędjest żywiołowe—rzec można—dążenie naszych samorządów do tworzenia tych doniosłego znaczenia zakładów.

Od kilku miesięcy każdy numer „Oszczędności" przynosi wiadomości o powstaniu coraz to nowych kas oszczędności zarówno w b. Królestwie Kongresowem, jak w Małopolsce i na Kresach Wschodnich.

Przypuszczać należy, że ta akcja założycielska nie jest przysłowiowym ogniem słomianym, lecz potrwa przez czas dłuższy, bo też zaniedbanie nasze w dziedzinie oszczędności jest w porównaniu z innymi narodami niesłychane.

Dość wziąć liczby dotyczące zakładów oszczędnościowych Niemiec (3,000 kas z 11,000 oddziałów i 25,000 spółdzielni), lub Szwajcarji (4,000 instytucji oszczędnościowych) aby unaocznić sobie, ile mamy tu do zrobienia. Wprawdzie nie my jesteśmy winni temu stanowi rzeczy, lecz ta okoliczność łagodząca nie umniejsza bynajmniej rozmiarów pracy, jaka stoi przed nami.

Zagadnieniem niezmiernej wagi przy rozbudowie sieci kas oszczędności jest kwestja doboru odpowiedniego personelu, bez którego niepodobna zrealizować celow, do jakich kasy oszczędności są powołane.

Najważniejsze to zagadnienie jest w Polsce jednocześnie i najtrudniejszem dzięki warunkom, w jakich znajdowaliśmy się do niedawna.

W największej pod względem zaludnienia i przestrzeni dzielnicy Państwa, mianowicie w b. zaborze rosyjskim, komunalne kasy oszczędności nie były znane zupełnie. Istniały one tylko w b. zaborach austrjackim i pruskim, przyczem w tym ostatnim były jednak administrowane przez niemców. Polskiemi nie tylko z imienia, lecz i z ducha były faktycznie jedynie kasy oazczędności b. Galicji, które też wychowały sobie przy pomocy związku lwowskiego zastęp pracowników, wystarczający na potrzeby tej dzielnicy.

Gorzej już przedstawia się sprawa wyspecjalizowanego personelu kas oszczędności b. dzielnicy pruskiej, gdzie polacy mogli mieć tylko minimalny wpływ na sprawy społeczno-gospodarcze. Jednak przyjęcie od zaborców gotowej już dość gęstej sieci kas oszczędności z ich centralą umożliwiło tej dzielnicy rozpoczęcie intensywnej pracy nad przygotowaniem odpowiedniego dla tych zakładów personelu, co też jest dokonywane od lat szeregu.

Natomiast w b. zaborze rosyjskim mowy nawet być nie mogło o wyspecjalizowaniu się do pracy w kasach oszczędności wskutek zupełnego braku tych instytucji.

Z konieczności zatem związki komunalne, organizujące kasy oszczędności, muszą dziś posiłkować się siłami, pracującemi dotychczas w innych dziedzinach, najczęściej -- w bankowości, i przy ich pomocy prowadzić swe zakłady.

Na pozór zdawaćby się mogło, że ten sposób załatwiania sprawy personelu kas oszczędności nie powinien nastręczać żadnych zastrzeżeń: według obowiązujących kasy oszczędności przepisów prawnych zakres ich działalności pokrywa się niemal całkowicie z działalnością banków, a więc bankowiec będzie w kasie oszczędności na właściwem miejscu.

Istotnie, jeżeli chodzi o t e c h n i k ę czynności kasy, to kwalifikacje rutynowanego współczesnego bankowca stanowią warunek nieodzowny przy obsadzaniu stanowisk pracowników, a szczególnie kierowników Kasy.

Błędem jednakże byłoby ze strony władz kasy oszczędności, gdyby, poprzestając na tych kwalifikacjach, nie stawiały jej personelowi innych wymagań, wynikających z samej istoty i ducha kasy oszczędności.

Jeżeli bowiem zachodzi niejakie podobieństwo pomiędzy bankami a kasami oszczędności, to różnica pomiędzy niemi jest znacznie większa, a ta różnica właśnie decyduje o tem, jak kasę prowadzić należy.

Polega ona na tem, że kasy oszczędności są w przeciwieństwie do banków zakładami u ż y t e c z n o ś c i p u b l i c z n e j.

Momentem decydującym dla nich przy wszel-

kiego rodzaju operacjach jest nie zysk, lecz wzgląd na cel społeczny, jaki się przez nie osiąga. Dlatego też przy udzielaniu kredytu np. kasy oszczędności ze względów społeczno-gospodarczych nierzadko udzielają pożyczek w wypadkach, gdy żaden bank operacji kredytowej nie podjąłby się.

Otóż pracowników kasy, a zwłaszcza jej kierownika, cechować winno przedewszystkiem głębokie uświadomienie tej społecznej roli kasy oszczędności. Dopiero takie przeświadczenie wewnętrzne, poparte dokładną znajomością stosunków gospodarczych kraju, warunków miejscowych i psychiki ludzkiej, umożliwi właściwą orjentację i powzięcie prawidłowej decyzji w zagadnieniach jakie stają przed kasą.

Dalszym postulatem jest należyte zrozumienie roli kasy oszczędności, jako czynnika gospodarczego, powołanego do zadośćuczynienia miejscowym potrzebom kredytowym.

W tej dziedzinie zadaniem kierownika kasy powinno być—w przeciwieństwie do banków nie specjalizowanie się w finansowaniu pewnych gałęzi przemysłu czy handlu, ani szukanie dużych lukratywnych lokat, lecz taki rozdział kredytów, aby, przez umożliwienie korzystania z nich jaknajwiększej liczbie potrzebujących, akcja kredytowa Kasy objęła wszystkie strony miejscowego życia gospodarczego.

Jeszcze większe uspołecznienie personelu i kierownictwa kasy oszczędności potrzebne jest do wykonywania przez nią funkcji zbierania oszczędności.

Pod wpływem wstrząsu, zwanego dewaluacją, nastąpiła w Polsce, podobnie zresztą jak i we wszystkich krajach, dotkniętych tą chorobą pieniądza, zasadnicza ewolucja pojęcia oszczędności. Pamięć o tak niedawno poniesionych stratach poderwała zaufanie wkładców nietylko do instytucji pieniężnych, ale i do samego pieniądza.

Dawne motywy oszczędzania ustąpiły nowym. Zamiast dalekich nieokreślonych celów wkładca stawia dziś sobie cel bliski, konkretny, dla osiągnięcia którego gotów jest oszczędzać w ciągu określonego czasu.

Z faktami tymi kierownictwo kasy oszczędności musi się liczyć, jeżeli chce, by do niej wpływały pieniądze, pochodzące z zupełnie innych źródeł, aniżeli wkłady bankowe.

Znajomość współczesnych przesłanek oszczędzania, dostosowanie do nich urządzeń kasy—rzeczy zbędne dla bankowca—stają się dziś poprostu konieczne dla funkcjonarjusza kasy oszczędności, jeżeli ma swe obowiązki spełniać z pożytkiem dla instytucji.

Z tem wiąże się kwestja odpowiedniego stosunku urzędników do publiczności, który nie może ograniczać się do prostego technicznego załatwiania otrzymywanych zleceń. Wnikanie w jej potrzeby, zaznajamianie się z upodobaniami, jest niezbędne do przystosowania urządzeń kasy do życia ogółu i ponownego zdobycia poderwanego zaufania.

Nie koniec na tem. Urzędnik kasy oszczędności ma obowiązek pamiętania także o wychowawczej roli tych zakładów i współdziałania w każdej akcji, mającej na celu czy to wszczepianie idei oszczędności w pokolenia najmłodsze, aby wyrosły na przyszłych świadomych wkładców, czy też uświadomienie zbyt licznych — niestety — u nas zastępów tych, którym wszelka myśl o oszczędzaniu jest nietylko obca, ale wręcz wstrętna.

Urzędnikowi kasy powinien być obcy argument, że propaganda oszczędności jest wydatkiem zbyt kosztownym w porównaniu z wynikami jej, bo te wyrażają się przeważnie w napływie wkładów drobnych, które „nie opłacają się" kasie.

Ambicją jego powinna być właśnie nie wysoka suma ogólna wkładów oszczędnościowych, ani nie czysty zysk, osiągnięty z operacji kasy, lecz możliwie największa ilość wkładców i stosunek procentowy rocznego przyrostu ich liczby, tak samo jak świadectwem dobrej polityki lokacyjnej kasy będzie nie ogólna wysoka suma ogólna udzielonych pożyczek, lecz liczba i zawód dłużników oraz małe rozpięcie czynnej i biernej stopy procentowej.

Wszystko, co wyżej powiedziano, jest wręcz sprzeczne z tem, czego się wymaga od pracownika bankowego.

Dla tego ostatniego stanowi ideał napływ dużych kapitałów, niskie ich oprocentowanie, duże i zyskowne, dobrze oprocentowane interesy kredytowe, a w wyniku pracy rocznej — wielki zysk i wysokie dywidendy, czyli właśnie to wszystko, co o kasie oszczędności świadczyłoby jaknajgorzej.

Wspólna wszystkim kasom oszczędności swoistość ideologji doprowadziła już oddawna do przeświadczenia, że dla osiągnięcia ich celów koniecznem jest posiadanie odpowiednio przygotowanych pracowników. To też na Zachodzie organizacje centralne kas oszczędności od dłuższego czasu szkolą całe zastępy kandydatów na stanowiska w kasach zarówno na kursach organizowanych doraźnie, jak i w stale funkcjonujących uczelniach specjalnych.

Szczególną dbałość wykazują w tej dziedzinie Niemcy, gdzie obok założonego w tym roku w Berlinie Instytutu dla kierowników kas oszczędności istnieje oddawna cały szereg kursów i szkół dla ich pracowników.

Wzrastające zapotrzebowanie sił fachowych do powstających w Polsce kas oszczędności niewątpliwie skłoni trzy istniejące związki do pójścia za przykładem Niemiec i do zorganizowania bądź wykładów, bądź stałych kursów dla kandydatów na stanowiska w kasach oszczędności.

Dla umożliwienia orjentacji w zadaniach tych kursów oraz w ich zakresie, podaję poniżej program wykładów w Niemieckiej Szkole Kas Oszczędności w Hanowerze o kursie rocznym, na który przyjmowani są urzędnicy kas, obowiązani po wysłuchaniu wykładów do składania egzaminów, decydujących o dalszym ich awansie.

A. *Urzędowy bieg spraw* (ze zwiedzaniem biur urzędowych);

B. *Nauka gospodarstwa społecznego*: powstawanie gospodarstwa, jego formy i rozwój, przegląd systemów ekonomicznych, prawo ekonomiczne, systemy i postulaty socjalistyczne, gospodarstwo społeczne, praca, dobra gospodarcze, wartość i majątek, kapitalistyczna i socjalistyczna organizacja gospodarstwa;

C. *Arytmetyka handlowa;*

D. *Rachunkowość i księgowość:*

E. *Teorja pieniądza, papiery wartościowe i bankowość:* pieniądz, weksel, czek, bankowość, interesy bankowe;

F. *Ogólna nauka prawa:* wstęp, pojęcia zasadnicze, historja prawa, rozwój prawa od powstania państwa, systematyka prawa;

G. *Prawo państwowe i administracyjne*: pojęcie zasadnicze prawa państwowego, historja prawa państwowego i powstawania państw w Niemczech, obowiązujące prawo państwowe i administracyjne Rzeszy, obowiązujące prawo państwowe i administracyjne pruskie;

H. *Pragmatyka służbowa* urzędników i funkcjonarjuszy;

I. *Prawo cywilne:* przepisy ogólne, zobowiązania, prawo materjalne, prawo rodzinne, prawo spadkowe, postępowanie cywilne, upadłościowe i handlowe;

K. *Prawo hipoteczne:* zasadnicze podstawy prawne, początek obecnego niemieckiego prawa hipotecznego, księgi gruntowe, istota i rodzaje hipotek, treść i przedmiot hipoteki, zmiany hipoteki, wygaśnięcie praw hipotecznych, realizowanie prawa hipotecznego, specjalne rodzaje hipotek, postępowanie konkursowe, dochodzenie z tytułu hipoteki, podstawy gospodarcze hipoteki, instytucje kredytu hipotecznego, zagadnienia podstawowe hipoteki, taksy hipoteczne, przepisy prawne o lokatach hipotecznych kas oszczędności, wskazówki praktyczne o kredycie hipotecznym, akta hipoteczne i księgowanie hipotek, hipoteki o stałej wartości, waloryzacja hipotek;

L. *Zasady kas oszczędności:* wstęp — uwagi ogólne o zakładaniu kas oszczędności w związku z Regulaminem 1838 r., kasy oszczędności publiczne i prywatne, pojęcie publicznej kasy oszczędności, związki poręczające, uchwały związku poręczającego o założeniu kasy, zezwolenie i nadzór władz państwowych, statut kasy oszczędności;

M. *Technika prowadzenia kasy oszczędności:* 1) założenie kasy: budynek kasy, lokal kasy, jego rozplanowanie; 2) prowadzenie kasy: godziny biurowe, załatwianie publiczności, kwitowania, kontrola, personel urzędniczy, akta, regulamin służbowy; 3) obrót oszczędnościowy: książeczka oszczędnościowa, jej wystawienie, charakter prawny książeczki i wkładu oszczędnościowego, zgubienie i amortyzacja książeczki, zastrzeżenie przeciw wypłacie osobom trzecim, hasła, znaczki kontrolne, inne ograniczenia, pieniądze małoletnich, sekwestr i zajęcie wkładu, legitymowanie spadkobierców, obowiązek kasy informowania o wkładach; 4) popieranie rozwoju oszczędności: zbiornice, oddziały, obrót inkasowy, skarbonki, kasy gwiazdkowe i t. p., dzienne oprocentowanie wkładów, bezpłatny obrót międzykasowy, ułatwienia w dysponowaniu wkładami, zabezpieczenie wkładów przed nieprawnem podniesieniem przez osoby trzecie, szkolne kasy oszczędności, popieranie drobnych oszczędności (kasy fabryczne, automaty, znaczki oszczędnościowe, książeczki podarunkowe), r-ki żyrowe pocztowe, w Banku Rzeszy, w kasach oszczędności, w bankach, obroty czekowe i kontokorentowe, afisze, uprzejme traktowanie publiczności, dokładne i zrozumiałe informowanie; 5) rewizje miesięczne, nagłe, państwowe i związkowe;

N. *Księgowość kas oszczędności* (wykłady teoretyczne i ćwiczenia praktyczne): zalety księgowości kupieckiej, księgi buchalteryjne, obliczanie odsetek (tabele procentowe), dowody buchalteryjne, bilans i rachunek strat i zysków, obliczanie i podział nadwyżki, wykazy statystyczne;

O. *Obroty czekowe i przekazowe:* uwagi ogólne o gospodarczem znaczeniu obrotów czekowych i żyrowych oraz o pożytku ich dla kas oszczędności, prawo czekowe, przelewy żyrowe, obroty czekowe, żyrowe i przekazowe niemieckich kas oszczędności: obrót czekowy a wkłady oszczędnościowe, obrót czekowy w związku z r-kami depozytowemi i bieżącemi, warunki uczestnictwa w tych obrotach, zwyczaje obrotów w r-kach bieżących, czekowych i żyrowych, komunalna organizacja żyrowa;

P. *Działalność kredytowa kas oszczędności*: kasy oszczędności jako instytucje kredytowe, pożyczki: dla instytucji publicznych, dla spółdzielni, na zastaw, skryptowe i wekslowe, z poręką i bez niej, lokaty w papierach procentowych, wskazówki ogólne o wystawianiu dowodów dłużnych, ich stemplowaniu, układaniu planów amortyzacyjnych i t. d.;

Q. *Gospodarka kas oszczędności*: rola kas oszczędności i oszczędzania w gospodarstwie społecznem, geneza kas oszczędności, łączenie kas w związki, kasy oszczędności w Prusach, rozwój kas oszczędności, ich zadania i program, ogólny przegląd interesów kas oszczędności, kasy oszczędności za granicą, ćwiczenia seminaryjne;

R. *Polityka kas oszczędności*: wstęp—polityka zewnętrzna i wewnętrzna kas oszczędności, jako instytucji oszczędnościowych, kredytowych i komunalnych; część ogólna — wytyczne polityki kas oszczędności: użyteczność publiczna, pewność, rentowność, płynność; część specjalna: a) operacje bierne — znaczenie oszczędności, przeszkody do zwalczenia, ułatwienia oszczędzania, środki krzewienia oszczędności, oprocentowanie wkładów, urządzenia propagandowe; b) operacje czynne—kredyt hipoteczny, lokaty w papierach procentowych, kredyt osobisty z poręką lub bez (na skrypty i weksle), pożyczki dla związków prawa publicznego, pożyczki na zastaw towarów, papierów wartościowych, książeczek oszczędnościowych, hipotek i t. d., pożyczki dla spółdzielni bez specjalnego zabezpieczenia, użycie wolnej gotówki, dyskonto weksli, lokaty w bankach; c) operacje prowizyjne—przechowanie i administracja papierów wartościowych, wynajem schowków bezpieczeństwa, zakup i sprzedaż papierów procentowych na rachunek osób trzecich, udział w przedsiębiorstwach przemysłowych, inkaso, udzielanie gwarancji i t. d.;

S. *Prawodawstwo podatkowe w stosunku do kas oszczędności;*

T. *Nauka o efektach i giełda:* papiery procentowe o oprocentowaniu stałem i zmiennem, losy, kuksy itd., papiery wartościowe jako przedmiot lokaty i spekulacji, istota giełdy, jej historja, rozwój i znaczenie, wykonywanie zleceń giełdowych przez banki i kasy oszczędności, księgowanie obrotów giełdowych, zmiany kapitałów spółkach akcyjnych, operacje emisyjne i konsorcjowe, zarządzenie depozytami wartościowemi;

U. *Komunalna organizacja żyrowa*: powstanie i rózwój organizacji żyrowej, zasady, rozbudowa i widoki na przyszłość, technika komunalnego obrotu ży-

rowego, czekowo-inkasowego, podróżnych listów kredytowych i przekazów pospiesznych;

V. *Spółdzielczość:* wstęp — istota spółdzielczości, spółdzielnie zarobkowe i gospodarcze podstawy prawne i materjalne spółdzielczości, spółdzielnie zawodowe i celowe, historja spółdzielczości, organizacja spółdzielczości, administracja spółdzielni, związki spółdzielcze i Pruska Kasa spółdzielcza, wiadomości ogólne — statystyka, wpływ gospodarczy spółdzielczości, stosusek do publicznych kas oszczędności;

W. *Ubezpieczenia:* a) ubezpieczenia prywatne: historja ubezpieczeń, ich rozbudowa, przepisy prawne, nadzór, teorja i statystyka, stosunek do ubezpieczeń państwą, banków i kas oszczędności, ubezpieczenia za granicą, ubezpieczenia osób i rzeczy, ubezpieczenia ogniowe z uwzględnieniem szacowania wartości budynków, ubezpieczenia wzajemne; b) ubezpieczenia społeczne: ustawa państwowa, ubezpieczenia na wypadek choroby, wypadków, inwalidzkie i pracowników, świadczenia na rzecz ubezpieczonych, wpływ ubezpieczeń socjalnych na stosunki gospodarcze i sanitarne, dalsza rozbudowa ubezpieczeń socjalnych.

Powyższy program świadczy dobitnie, jak daleko idące wymagania stawiają swym pracownikom niemieckie kasy oszczędności, mimo że, istniejąc od lat niemal stu, miały już czas i możność wyrobienia sobie tradycji i popularności w społeczeństwie, a obok tego wytworzenia całych generacji świadomych swych zadań pracowników.

O tem, abyśmy byli w stanie zorganizować w najbliższej przyszłości kurs o podobnie szerokim programie, trudno nawet marzyć chociażby już tylko dla braku sił, które mogłyby się oderwać od swych zajęć zawodowych, aby poświęcić rok na wykłady specjalne.

Sądzę jednak, że niektóre punkty programu niemieckiego (zasady, technika prowadzenia, księgowość, działalność kredytowa, polityka) dałyby się zrealizować przy wspólnym wysiłku trzech związków kas oszczędności, skoro najmłodszy z nich — warszawski w końcu kwietnia r. b. z powodzeniem dokonał próby w tym kierunku, organizując konferencję dyrektorów kas z ciekawą dyskusją na niektóre tematy z tej dziedziny.

Z przedmiotów wyszczególnionych w powyższych punktach programu szkoły hanowerskiej możnaby wybrać na razie najżywotniejsze dla warunków organizacyjnych naszych kas oszczędności i drogą stopniowego rozszerzania programu wykładów dojść do stworzenia polskiej szkoły kas oszczędności.

Bolesław Mrozowski.

GIEŁDA.

(SZKIC).

V.

Giełdy pieniężne i towarowe. Ważniejsze giełdy towarowe. Organizacja giełd w Polsce. Przepisy w tym względzie. Maklerzy przysięgli.

Giełdy dzielą się na dwa główne rodzaje: a) giełdy pieniężne i b) giełdy towarowe i produktowe. W miejscowościach, posiadających uznane giełdy urzędowe, zazwyczaj istnieją jeszcze giełdy pokątne, u nas zwane „czarnemi giełdami“.

Ponieważ papiery wartościowe, z natury swojej posiadają cechę zastępczości (Fungibilität), więc też najbardziej nadają się do obrotów giełdowych. Prócz papierów procentowych: państwowych, hipotecznych i komunalnych, przedmiotem obrotów giełd są: akcje, obligacje, tudzież waluty, to jest pieniądze zagraniczne, oraz czeki, przekazy i wypłaty na zagranicę.

Produkty i towary, ściśle rzecz biorąc, powinny być rozpatrywane przy dokonywanych tranzakcjach indywidualnie. Wszakże, przez ustanowienie typów towarów i produktów, wytworzono gatunki towarów, odpowiednie do obrotów giełdowych.

Wśród produktów, które weszły do obrotów giełdowych, należy wymienić: zboże (Nowy Jork, Chicago, Liverpool, Budapeszt, Wiedeń, Królewiec i t. d.) spirytus, olej lniany i rzepakowy, nafta (Brema, Londyn, Nowy Jork), wełna (Havre) bawełna (Livelpool, Brema), węgle kamienne (Londyn) oraz różne produkty przemysłowe, jak: żelazo (Glasgow, Bruksela, Londyn, Nowy Jork), wreszcie słonina i smalec (Nowy Jork, Chicago) i t. d.

Przepisy, dotyczące organizacji giełd w Polsce, są zawarte w rozporządzeniu p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o „Organizacji giełd“. Rozporządzenie powyższe, ogłoszone w n-rze 114 „Dziennika Ustaw“ z dnia 31 grudnia 1924 roku, uzupełnione zostało następnie przez rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1928 roku.

Giełdy w Polsce mogą być pieniężne i towarowe. Giełdy pieniężne podlegają nadzorowi ministra skarbu, a pozwolenie na ich otwarcie wydaje według swego uznania minister skarbu w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu. Giełdy towarowe podlegają nadzorowi ministra przemysłu i handlu. Pozwolenie na ich otwarcie wydaje według swego uznania minister przemysłu i handlu, w porozumieniu z ministrem skarbu.

W Polsce, tak jak w Niemczech, nadzór nad giełdami sprawuje z ramienia rządu komisarz giełdowy, posiadający bardzo obszerne atrytubucje.

Nadzór nad giełdami może być u nas, tak jak w Niemczech, przekazywany przez rząd izbom handlowym.

Członkami giełd pieniężnych w Polsce mogą być wpisani do rejestru handlowego kupcy i spółki handlowe.

Giełda jest osobą prawną. Rządzi się ona statutem, zatwierdzonym przez właściwego ministra, o czem była mowa wyżej. Statut powinien zawierać, między innemi:

1) oznaczenie rodzaju giełdy i wyszczególnienie przedmiotów obrotu na danej giełdzie;

2) określenie warunków członkostwa, praw i obowiązków członków giełdy i ich zastępców;

3) przepisy, dotyczące ustanawiania władz giełdowych.

Władzami giełdy są: 1) ogólne zgromadzenie członków giełdy; 2) rada giełdowa; 3) sądy rozjemcze; 4) komisja dyscyplinarna, oraz komisje, przewidziane przez statut.

Pośrednictwem przy tranzakcjach giełdowych i stwierdzeniem zawarcia tych tranzakcji mogą zajmować się tylko maklerzy przysięgli, zatwierdzeni przez ministra, którego nadzorowi giełda podlega. Czynnych na giełdach pieniężnych w Polsce, maklerów przysięgłych, których w Warszawie jest 25-ciu, obowiązują przepisy, „w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach pieniężnych w Polsce", wydane w dniu 20 kwietnia 1923 roku przez ministrów skarbu oraz przemysłu i handlu.

Stefan Woyzbun.

Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W ciągu miesiąca września przeprowadzono lustrację trzech powiatowych kas oszczędności: w Łowiczu, Kielcach i Radomiu. Dalsze lustracje w toku.

Prace nad instrucją manipulacyjną dla komunalnych kas oszczędności zostały obecnie, po ukończeniu okresu urlopów, wznowione i prowadzone będą w szybkim tempie. Dążeniem bowiem Zarządu Związku jest wydanie jeszcze przed upływem bieżącego roku choćby tymczasowej instrukcji i przygotowanie kompletu ksiąg i druków. Pozatem czynione są obecnie przygotowania do urządzenia przy końcu r. b. kilkodniowego kursu dla buchalterów komunalnych kas oszczędności. Konkretne wiadomości w tej sprawie dojdą do zrzeszonych kas w postaci okólnika, jaki będzie wystosowany w październiku, bezpośrednio po mającem się odbyć wkrótce zebraniu Zarządu Związku.

Poza przeprowadzonemi lustracjami i udzielanemi pisemnemi instrukcjami w rozmaitych sprawach, biuro Związku udzieliło przedstawicielom całego szeregu organizujących się kas wyczerpujących informacyj w kwestjach organizacyjnych, kredytowych i in. Pozatem wystosowane zostały we wrześniu pisma: a) do Ministerstwa Skarbu — w sprawie zezwolenia komunalnym kasom oszczędności na kasowanie znaczków stemplowych na wekslach; b) do Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — w sprawie zezwolenia wszystkim kasom na prowadzenie operacyj, przewidzianych w § 52 ust. 2 statutu normalnego (§ 50 rozp. wyk. z dn. 26.III 28 r.).

W sprawie niektórych formalności, związanych z przejściem komunalnych kas oszczędności na nową organizację, wystosowany został do zrzeszonych kas *okólnik № 16 z dn. 29 września 1928 r.* treści następującej:

„Do wszystkich zrzeszonych
komunalnych kas oszczędności.

W związku z aktualną obecnie kwestją przejścia istniejących już komunalnych kas oszczędności na nową organizację, względnie otwierania nowych kas i rozpoczynania przez nie działalności, Zarząd Związku uznał za wskazane zakomunikować zrzeszonym Kasom następujące uwagi.

W sprawie konieczności ogłoszenia statutu Kasy.

Statut każdej kasy zawiera w § 58 (59) przepis, że wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia go w Wojewódzkim dzienniku urzędowym (względnie w innych czasopismach). Wynika z tego, że, dopóki nie nastąpiło zgodne z powyższym przepisem ogłoszenie statutu, żaden z organów Kasy (Rada, Zarząd) nie może rozpocząć czynności oficjalnych.

W sprawie wyboru Przewodniczącego Rady i członków Zarządu.

Wyboru przewodniczącego Rady oraz członków (i Naczelnika) Zarządu może Rada dokonać dopiero po ogłoszeniu statutu (jak wyżej), w przeciwnym razie nie możnaby uznać wyboru za prawny. Należy przytem mieć na względzie przepis § 13 ust. ost. statutu o tajności wyborów. Z przepisu tego wynika, że tylko tajne wybory — za pomocą kartek są ważne. Należy więc uznać za wykluczoną możność dokonania wyboru nprz. przez aklamację, lub w głosowaniu jawnem—bez kartek.

Przy tej sposobności podkreślamy, że wybór Naczelnika Zarządu (wzgl. całego Zarządu) jest prawomocny dopiero po zatwierdzeniu przez odpowiedni organ poręczającego związku komunalnego (§ 18 statutu). Dopóki to zatwierdzenie nie nastąpi, Zarząd nie może rozpoczynać swoich czynności.

W sprawie uchwał Rady niezbędnych do uruchomienia Kasy.

Przed uruchomieniem kasy na nowych zasadach prawnych winna Rada, poza wyborem przewodniczącego Rady oraz członków Zarządu, powziąć m. in. następujące uchwały:

1) przyjąć tymczasowy choćby regulamin czynności rady i zarządu;

2) uchwalić preliminarz Kasy;

3) określić najwyższą dopuszczalną wysokość wkładów i stopę % (względnie przekazać to Zarządowi);

4) udzielić odnośnym osobom (z pośród Zarządu i ew. pracowników) upoważnienia do podpisywania dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania;

5) określić termin uruchomienia kasy, względnie przejęcia interesów zreorganizowanej kasy (rozpoczęcia czynności przez organa kasy).

W sprawie przejęcia interesów dotychczasowych kas przez zreorganizowane kasy.

Przed rozpoczęciem przez zreorganizowane kasy działalności na nowych zasadach, należy przejąć w sposób formalny interesy dotychczasowych kas.

Przejęcie to winno się odbyć, zdaniem naszem, w sposób następujący.

Należy uskutecznić zamknięcie rachunków na dzień przejęcia, w celu ustalenia aktywów i pasywów, samo zaś przejęcie winno się odbyć protokularnie. W protokule zdawczo-odbiorczym należy zaznaczyć stan przejmowanego majątku i funduszów, oraz wyszczególnić (ewent. w oddzielnych załącznikach) wszystkie przejmowane wierzytelności i zobowiązania kasy, księgi, dokumenty i t. d. Protokuł winien być podpisany z jednej strony przez przedstawicieli poręczającego Związku komunalnego i ustępującego zarządu dawnej kasy, z drugiej strony—przez przedstawicieli zarządu zreorganizowanej kasy.

Protokuł zdawczo-odbiorczy winien być sporządzony w dwóch egzemplarzach: jeden dla poręczającego Zwiazku komunalnego i jeden dla kasy. Treść protokułu winna być przyjęta przez Radę kasy i odpowiedni organ poręczającego Związku komunalnego na najbliższych zebraniach oraz zakomunikowana władzy nadzorczej.

Przypominamy równocześnie, że Ogólne Zebranie Związku w dn. 29 kwietnia r. b. wypowiedziało się za tem, aby (o ile inne względy temu nie przeszkodzą) przejęcie nastąpiło z dn. 31 grudnia 1928 r.

W sprawie prowadzenia operacyj, wymagających osobnego zezwolenia Ministra Skarbu.

Operacje, wymienione w § 52 ust. 2 statutu, może kasa prowadzić dopiero po uzyskaniu na to specjalnego zezwolenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Wynika z tego, że o to zezwolenie trzeba wystąpić, niezależnie od zatwierdzenia statutu przez Urząd Wojewódzki. Dopóki zaś zezwolecie to nie będzie udzielone, kasa odnośnych operacyj prowadzić nie powinna.

Przy tej sposobności zwracamy uwagę na konieczność brania pod uwagę zakomunikowanych kasom w swoim czasie wniosków Zarządu Związku, w sprawie brzmienia statutów. We wnioskach tych bowiem, w odniesieniu do § 52 ust. 2 statutu uwzględnione zostało takie brzmienie, które pozwala kasom prowadzić wymienione wyżej operacje bez uciążliwych formalności (jak naprz. oddzielne uchwały organu stanowiącego poręczającego związku kom. na każdą zaciąganą przez kasę pożyczkę, lub udzielaną gwarancję).

Powyższe nasze uwagi prosimy przyjąć pod uwagę, dla uniknięcia nieformalności oraz nieporozumień, jakie z tych nieformalności mogą wyniknąć".

W ciągu września zgłosiły przystąpienie do Związku następujące komunalne kasy oszczędności powiatowe: w Hrubieszowie, Łodzi, Mławie, Mołodecznie i Puławach. Razem więc należy obecnie do Związku 77 komunalnych kas oszczędności i 2 powiatowe związki komunalne (w których kasy są w organizacji).

Poradnik.

1. Pytanie: *Czy i w jakiej wysokości należy stemplować rachunki pożyczek, udzielonych przez komunalną kasę oszczędności gminnym kasom pożyczkowo-oszczędnościowym lub kasom Stefczyka.*

Odpowiedź: Zarówno gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, jak kasy Stefczyka nie są zwolnione od opłat stemplowych od zaciąganych pożyczek. Dlatego przy udzielaniu im pożyczek przez komunalną kasę oszczędności należy uiszczać opłatę stemplową. Wysokość tej opłaty zależy od rodzaju zabezpieczenia. Przy zabezpieczeniu wekslowem opłata będzie uiszczona przez wypełnienie weksli na odpowiednią sumę. Przy skrypcie dłużnym opłata wynosić będzie 0,3% od sumy zobowiązania (art. 28 ust. ost. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. z dn. 13 kwietnia 1927 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339).

Jeżeli komunalna kasa oszczędności wydaje klijentowi (a więc i Kasie gminnej lub Stefczyka) rozrachunek z pożyczki, nprz. „notę dyskontową" lub inne pismo, stwierdzające należności klijenta i wymienia sumę wekslową (pożyczki), stopę %, kwoty ulegające potrąceniu tytułem odsetek oraz tytułem wydatków przez kasę poniesionych (nprz. porto) tudzież należną klientowi resztę—to takie pismo podlega opłacie tylko wtedy, jeżeli zarazem wymienia prowizję bankową (pod nazwą „prowizja" lub inną, n.p. „damno"). Podlega mianowicie opłacie w wysokości 0,2% od kwoty prowizji — jako rachunek (art. 90 p. a u. o. s. oraz wykładnia Nr. 8 w Nr. 6 Dz. Urz. Ministerstwa Skarbu z r. 1927). Rachunki jednak wogóle są wolne od opłaty, gdy kwota należności w rachunku wymieniona nie przewyższa 20 zł.; gdy więc prowizja wymieniona w nocie dyskontowej nie przewyższa 20 zł., to od noty dyskontowej żadna opłata się nie należy.

Jeżeli kwota, należna z tytułu zdyskontowania weksiu (pożyczki weslowej) nie zostaje klijentowi wypłacona, tylko zostaje zapisana na jego rachunku bieżącym i o tem kasa klijenta zawiadamia—to tego rodzaju zawiadomienie nie podlega opłacie. W myśl bowiem art. 118 u. o. s. podlega opłacie pismo, stwierdzające przyjęcie pieniędzy na oprocentowanie, zaś w przypadku, o którym mowa, przyjęcie pieniędzy nie nastąpiło, odbył się obrót bezgotówkowy: kasa otrzymała weksel, a kwotę, która jest tylko wyrażona w sumie pieniężnej, ale nie była przedmiotem obrotu pieniężnego, zapisała na dobro klijenta (wykładnia Nr. 14 w Nr. 6 Dz. Urz. Min. Skarbu z 1927 r.

2. Pytanie: *Czy pokwitowania na pobrane częściowo spłaty pożyczek i %% podlegają opłacie stemplowej i w jakiej wysokości?*

Odpowiedź: Pokwitowanie z uiszczenia procentów lub raty pożyczki, lub całej pożyczki, jeżeli udzielona ona została na skrypt dłużny, podlega opłacie w wysokości 20 gr., jeżeli kwota pokwitowana przewyższa 50 zł. (art. 136 oraz art. 137 p. 1 u. o. s.).

Przy pożyczce wekslowej podlega opłacie stemplowej w powyższej wysokości tylko pokwitowanie z uiszczenia odsetek. Natomiast pokwitowanie z uisz-

czenia sumy wekslowej jest wolne od opłaty stemplowej (art. 137 p. 11 u. o. s.) bez względu na to, czy jest umieszczone na samym wekslu, czy też w osobnem piśmie.

3. Oytanie: *W jakim stosunku, kiedy i od jakich kwot należy obliczać i wpłacać podatek od kapitałów i rent, oraz czy obowiązuje ten podatek, jeżeli wkładcą jest instytucia państwowa?*

Odpowiedź: Wkłady na książeczki komunalnych kas oszczędności są, w myśl art. 28 ust. 2 rozporządzenia z dn. 13.IV 27 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339) i § 52 rozporządzenia wykonawczego z dn. 26. III 28 r. (Dz. Ust. Nr. 44 poz. 424) wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile nie przewyższają 5,000 zł. Przychody z wkładów przewyższających 5,000 zł. podatkowi powyższemu podlegają. Podatek wynosi 10% od sumy odsetek (+ 10% dodatku nadzwyczajnego, czyli razem 11%) i winien być wpłacony przez kom. kasę oszczędności do kasy skarbowej w ciągu 2-ch miesięcy po upływie odnośnego okresu obrachunkowego. Jeżeli chodzi o wkłady, to okresem obrachunkowym jest niemal we wszystkich kasach cały rok kalendarzowy, podatek więc uiścić należy do dn. 1 marca każdego roku za rok ubiegły.

Od rachunków czekowych podatek powyższy należy uiszczać bez względu na wysokość lokaty, przyczem wpłacać należy do Kasy Skarbowej w ciągu 2-ch miesięcy od zamknięcia rachunków za dany okres (przy zamknięciach półrocznych do dn. 31.VIII, przy kwartalnych — do 30.VI, 31.VIII, 30.XI i 28.II). Podstawa: art. 2, 3, 28, 99 i 30 ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent).

Podatek od kapitałów i rent, obliczony na powyższych zasadach, obliczać należy zarówno od wkładów osób fizycznych i prawnych, jak od wkładów instytucyj państwowych.

4. Pytanie: *Czy i jakim podatkom państwowym podlegają wynajęte przez komunalną kasę oszczędności skrzynki depozytowe?*

Odpowiedź: W myśl art. 89 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 98/1926 r. poz. 670), umowa o najem skrzynki depozytowej (safe) lub o przedłużenie najmu, podlega opłacie w wysokości 10% od umówionej ceny za cały czas trwania stosunku najmu—bez względu na to, czy została zawarta pisemnie, czy ustnie.

Opłatę winna uiścić osoba, wynajmująca skrzynkę depozytową (czyli kom. kasa oszczędności) gotówką bez urzędowego wymiaru.

W myśl art. 25 u. o. s. i § 39 rozporządzenia wykonawczego (Dz. Ust. R. P. Nr. 123/26 r. 713) winna komunalna kasa oszczędności, wynajmująca skrzynki depozytowe, przed rozpoczęciem czynności obejmujących wynajem skrzynek, zawiadomić o tem władze skarbowe. W zawiadomieniu należy wymienić firmę oraz rodzaj czynności.

W myśl § 121 rozp. wyk. osoba, wynajmująca skrzynki depozytowe ma prowadzić rejestr z następującemi rubrykami:

rubr. 1 — pozycja,
„ 2 — data zawarcia umowy,
„ 3 — nazwisko i imię (firma, nazwa) klijenta,
rubr. 4 — okres, na który skrzynkę wynajęto,
„ 5 — cena najmu za cały czas, wymieniony w kolumnie 4,
rubr. 6 — opłata stemplowa (Zł. gr.)
„ 7 — uwagi.

Nagłówek rejestru stanowi firma kasy i tytuł: opłat stemplowych od najmu skrzynek depozytowych.

Opłatę stemplową od najmu skrzynek depozytowych należy wpłacać (wraz z 10% dodatkiem nadzwyczajnym) do Kasy Skarbowej 2 razy miesięcznie (do dnia 22 bieżącego miesiąca za pierwszą połowę miesiąca i do dnia 7 następnego miesiąca za II połowę) przy deklaracji o brzmieniu następującem:

„Deklaracja celem uiszczenia opłaty stemplowej. Przy niniejszym składamy sumę zł.......... gr......, słowami ...., tytułem opłaty stemplowej od ....
Nazwisko i imię (firma, nazwa) oraz dokładny adres płatnika..........................
.... dnia .... 192...... r.
Podpis".

Dla dokładnego wyjaśnienia sprawy radzimy nadto przeczytać art. art. 25 i 89 u. o. s. oraz §§ 39—45 i 121 r. w. s.

Wiadomości bieżące

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych.

W numerze 27 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z dn. 26 września 1928 r. ogłoszono następującą wykładnię ustawy o opłatach stemplowych.

Skróty u. o. s. — ustawa o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (DURP. Nr. 98, poz. 570).

r. w. s. — rozporządzenie wykonawcze z dnia 20 listopada 1926 r. (DURP. Nr. 123, poz. 713).

171. (art. 12, 65, i 106). Jeżeli przedsiębiorstwo górnicze jest prowadzone nie na mocy prawa **własności gruntu,** z którego są wydobywane ciała kopalne, ale z tytułu prawa wydobywania ciał kopalnych **z cudzego** gruntu, to w razie sporządzenia pisma, stwierdzającego umowę o przeniesienie własności takiego przedsiębiorstwa stosuje się stawkę w wysokości 2%, przewidzianą w art. 65 u. o. s. względnie w wysokości 1%, przewidzianą w art. 106 u. o. s., nietylko do wartości prawa wydobywania ciał kopalnych, ale także do wartości budynków, wchodzących w skład przedsiębiorstwa górniczego, oraz tych wszystkich innych części składowych tego przedsiębiorstwa, które — w myśl wykładni Nr. 150 (ogłoszonej w Nr. 16 Dziennika Urzędowego Min. Skarbu z 1928 r.) — byłyby uważane za rzeczy nieruchome, gdyby stanowiły część składową nie przedsiębiorstwa górniczego, ale innego przedsiębiorstwa.

W przypadkach, o których mowa, nie ma zastosowania stawka w wysokości 4%, przewidziana w art. 59.

Z całej bowiem struktury rozdziału jedenastego u. o. s., a zwłaszcza z punktu 4 art. 64 oraz z dwóch ostatnich ustępów art. 65, wynika, że różnica między przypadkami, przewidzianemi w powołanym rozdziale, a temi, które są unormowane w rozdziale dziesiątym, polega jedynie na ustanowieniu w rozdziale jedenastym stawek niższych, że zatem stawka w wysokości 2%, przewidziana w art. 65 (a tem samem także stawka 1%, przewidziana w art. 106) ma być stosowana w tejże rozciągłości, w jakiej do pism, wymienionych w art. 52, jest stosowana stawka w wysokości 4% (L. D. V. 7781/6/28).

172. (art. 96 — 100). Ubezpieczenie papierów wartościowych od strat na kursie i od wylosowania podlega— ze względu na art. 97 (punkt 1) ustawy o opłatach stemplowych—opłatom stemplowym według zasad, podanych w art. 96 oraz 99 i 100 powołanej ustawy tudzież w §§ 126—128, 133 i 134 rozporządzenia wykonawczego z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. U R. P. Nr. 123 poz. 713) w brzmieniu, ustalonem co do § 134 w § 9 rozporządzenia z dnia 17 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 274). (L. D. V. 7557/6/28).

Jak będzie obchodzone święto oszczędności w Polsce.

Do udziału w pracach przygotowawczych nad zorganizowaniem obchodu międzynarodowego dnia oszczędności, przypadającego w dniu 31 października, Biuro Zjazdów Instytucji Oszczędnośctowych w Polsce zaprosiło 34 instytucje państwowe, samorządowe, oświatowe, spółdzielcze itd.

Na zebraniu przedstawicieli tych instytucji wyłoniono dwie komisje: prasową i programową.

W skład komisji prasowej weszli: Poseł Bogusławski, Czempiński, kpt. Inlender, Dyr. Kuczewski i B. Zakrzewski; w skład komisji programowej zaś — pp.: Słomski (Poznań), Szulecki i Załuski z ramienia Związków Spółdzielczych i Kas Oszczędności, wejdą zaś jeszcze przedstawiciele Związku Nauczycieli Szkół powszechnych i Konfederacji Pracowników Umysłowych.

Zalecony do opracowania w szczegółach program obchodu Dnia Oszczędności przewiduje:

ozdobienie lokalów instytucji oszczędnościowych flagami oraz znakiem Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego,

przemówienie radjowe p. Prezesa Rady Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych,

artykuły w prasie, hasła oszczędnościowe,

plakaty obrazkowe i odezwy Komitetu obchodu,

ulotki i broszury propagandowe,

pogadanki w szkołach, pogadanka radjowa,

wkłady zawiązkowe jako nagrody za najlepsze wypracowanie szkolne na temat oszczędności,

wreszcie w toku są rokowania o pokaz filmu oszczędnościowego.

Prezydjum Centralnego Komitetu uda się do Prezesa Rady Ministrów i p. Ministra Skarbu z prośbą o wygłoszenie przez nich krótkiego przemówienia radjowego w „Dzień Oszczędności“.

Organem wykonawczym Centralnego Komitetu jest Biuro Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce.

Stan wkładów w Małopolskich Kasach Oszczędności na dzień 1 września 1928 r.

Stan wkładek oszczędności złotowych łącznie z dolarowymi, przeliczonymi na złote po kursie 1 dol. = Zł. 8.85 w 77 Kasach Oszczędności zrzeszonych w Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie a działających na terenie Województw: Krakowskiego, Lwowskiego, Śląskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego wynosił z dniem 31 sierpnia 1928 Zł. 162.579.246.49 na 440.017 książeczek oszczędnościowych.

W miesiącu sierpniu pobrano Zł. 18.353.575.37 i wydano 3262 now. książ.
zwrócono Zł. 10.334.562.10 i ściągn. 2686 ks. z obiegu
przyrost w sierpniu wynosi Zł. 8.019.013.26 i ściągn. 576 ks.
w porównaniu ze stanem z 31 lipca 1928 Zł. 154.560.233.23.

Z 81 Kas należących do Związku 72 Kas nadesłało wykazy za sierpień przy 5 z powodu zalegania z wykazami: (pow. Kasa Horodenka, Podhajce, Turka, Kosów i miejska Oświęcim) przyjęto stan z poprzedniego miesiąca a 4 Kasy dla braku materjału nie uwzględniono, mianowicie: pow. Kasy Oszczędności. Skałat, Stanisławów, Tarnopol i Turka.

W miesiącu sierpniu r. b. zgłosiło przystąpienie do Związku pow. Kasy Oszcz. Bóbrka, Stanisławów i Tarnopol.

Akcja propagandowa Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Bielskiego w Bielsku Podlaskim.

Wychodząc ze słusznego założenia, że podstawą dla rozszerzenia działalności kredytowej są przedewszystkiem miejscowe oszczędności, wydała Kasa w pierwszej połowie b. m. odezwę do mieszkańców powiatu o konieczności oszczędzania i składania oszczędności w Powiatowej Kasie Oszczędności, jako instytucji powołanej dla dobra ludności.

Odezwa, podpisana przez przedstawicieli władz samorządowych powiatu i władz Kasy, po omówieniu celów, dla jakich Pow. Kasa Oszczęgności została uruchomiona i do czego dąży, wzywa ludność rolniczą (powiat wyłącznie rolniczy) do złożenia w Kasie na książeczki wkładowe z terminem rocznym na 9% po 2 zł. od każdego hektara.

W celu dokładnego zaznajomienia ludności z zamierzeniami Kasy i wytłumaczenia konieczności poparcia obecnej akcji, odbędą się w ciągu października we wszystkich gminach powiatu (gmin 21) zebrania gminne, na których wygłoszą odpowiednie przemówienie przedstawiciele Wydziału Powiatowego i Zarządu Kasy. Po zebraniach przedstawiciele Kasy wręczą wójtom, a ci sołtysom listy wkładów, na których mieszkańcy danej wsi zadeklarują odpowiednie sumy. Po zebraniu tych sum przez sołtysów, wpłacone one zostaną za pośrednictwem Urzędów gminnych do Kasy oszczędności, która wciągu miesiąca wystawi i prześle zainteresowanym książeczki wkładowe.

Władze Kasy są zdania, że zainicjowana akcja nietylko da poważne rezultaty, ale przyczyni się również do popularyzacji Kasy i idei oszczędności. Czy przewidywania te spełnią się, najbliższa przyszłość wykaże. Podając zaś niniejszą wiadomość, jako bądź co bądź interesującą Komunalne Kasy Oszczędności ze względu na przyjętą formę propagandy, wypada nam życzyć Bielskiej Kasie jaknajlepszych wyników podjętej akcji.

Pierwsze wkłady premjowane.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Opatowskiego, dążąc do popularyzacji wkładów oszczędnościowych, zdecydowała, niezależnie od prowadzonej stałej propagandy, wprowadzić premjowane wkłady oszczędnościowe. W tym celu Zarząd Kasy uchwalił w dniu 12 b. m. następujący

Regulamin
premjowania wkładów oszczędnościowych.

Celem zachęcenia ludności do oszczędzania i spopularyzowania instytucji Powiatowej Kasy Oszczędności wprowadza się premjowanie wkładów na następujących zasadach,

§ 1.

Kasa rozda bezpłatnie 1000 sztuk książeczek oszczędnościowych z wkładką po 1 zł.

§ 2.

Rozdanie książeczek nastąpi w ten sposób, że sołtys każdej miejscowości otrzyma po 1 — 2 książeczki, które rozlosuje między ludnością, lub wręczy osobom, które wyrażą chęć otrzymania książeczki. Pozatem biuro Kasy Oszczędności rozlosuje pomiędzy ludnością miasta 100 sztuk książeczek.

§ 3.

Otrzymujący książeczkę winien podać Kasie swoje imię i nazwisko, zawód i adres oraz Nr. otrzymanej książeczki.

§ 4.

Kasa przeznacza 1000 zł. na premjowanie wkładów oszczędnościowych, wnoszonych na rozdane książeczki z 1-ztotowym wkładem zawiązkowym w następującyeh zasadach:

§ 5.

Premji ustanawia się — 113.
1 premja w wysokości 100 zł.
2 premje po 75 zł.
10 premji po 25 zł.
100 premji po 5 zł.

§ 6.

Losowanie premji nastąpi w m-cu styczniu 1929 r. Dzień losowania oznaczony zostanie przez Zarząd Kasy i podany będzie do publicznej wiadomości. Losowanie przeprowadzone zostanie przez Komisję, składającą się z Sędziego Pokoju, jako przewodniczącego, oraz 2 członków Zarządu Kasy i 2 członków Wydziału Powiatowego. Sposób losowania będzie następujący:

Do jednej urny wsypuje się karteczki z liczbami, odpowiadającemi liczbom książeczek premjowanych. Do drugiej urny wsypuje się 113 sztuk kartek z oznaczona kwotą premji, oraz 887 kartek pustych. Wszystkie kartki tak w pierwszej, jak i w drugiej urnie mają być zwinięte w rurkę i zaklejone, oraz zaopatrzone pieczęcią Kasy.

§ 7.

Sama czynność losowania następuje w ten sposób, że równocześnie wyjmuje się z obu urn po jednej kartce. Wyciągnięte kartki z liczbą oznaczającą wysokość premji stanowi o wygraniu premji w wysokości, oznaczonej na kartce na rzecz książeczki, liczba której oznaczona jest na drugiej kartce.

§ 8.

Kartki z liczbami książeczek winne się różnić barwą od kartek oznaczających premje.

§ 9.

Czynność ciągnienia losów dokonana zostanie przez dzieci szkolne po dwoje jednocześnie.

§ 10.

Z losowania będzie sporządzony protokół, który załączony zostanie do akt Kasy.

§ 11.

Otrzymanie premji uwarunkowane jest systematycznem składaniem oszczędności do Kasy z tem, że najmniejsza suma wkładu na dzień 31.XII 1928 r. winna wynosić 25 złotych

§ 12.

Kasa przeznacza dalszy, t. j. trzeci 1000 zł. na premjowanie wkładów oszczędnościowych, nie wchodzących do liczby tych, które wniesione zostały na książeczki z 1-złotowym bezpłatnym wkładem zawiązkowym na następujących zasadach:

§ 13.

Każdemu wkładcy wnoszącemu do Kasy pewną sumę jako wkład oszczędnościowy, po złożeniu ustnego oświadczenia, że będzie systematycznie oszczędzał i oszczędności swe lokował w Kasie, dopisuje się przy pierwszej wkładce 10% sumy złożonej, najmniej jednak 5 zł., a najwyżej 50 zł. Wkładcy uczynione zostanie jedynie zastrzeżenie, że przez 1 miesiąc nie będzie mu wolno podnieść sumy w wysokości dwukrotnej kwoty premji, w przeciwnym razie premja zostanie cofnięta.

Czy i jakie wyniki da ta, pierwsza w komunalnych kasach oszczędności b. zaboru rosyjskiego, akcja—nie omieszkamy w swoim czasie czytelników poinformować.

Rozstrzygnięcie konkursu na broszurę p. t., Rola i znaczenie kobiety w życiu gospodarczem, a specjalnie na polu oszczędności".

Sąd Konkursowy, uproszony przez Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie dla oceny prac na temat „Rola i znaczenie kobiety w życiu gospodarczem a specjalnie na polu oszczędności" w skład którego weszli WWPp. Aniela Aleksandrowiczówna, dyrektorka szkoły—Dr. Sfanisław Dobiecki, dyrektor Gal. Kasy Oszczędności we Lwowie – Władysław Jenner, dyrektor Związku Towarzystw zarobkowych i gospodarczych — Dr. Włodzimierz Mochnacki, dyrektor Gal. Kasy Oszczędności we Lwowie — profesor Dr. Stanisław Niemczycki, prezes Towarzystwa Oszczędności ludowych i Dr. Stefan Uhma, prezes Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, na trzech kilkugodzinnych posiedzeniach z których ostatnie odbyło się dnia 25 września 1928, przyznał *1-q* nagrodę w kwocie Zł. 500 pracy opatrzonej godłem „*Miława*" *2-q* nagrodę w kwocie Zł. 300 — pracy opatrzonej godłem „*Chabno*" *3-q* nagrodę w kwocie Zł. 200 - pracy opatrzonej godłem „*Amor patriae*" ponadto orzekł, że dalsze trzy prace a mianowicie o godle „*Jako tako*" „*Na twą pracę na twój trud*" i „*Myśl i czyn*" zasługują na zaszczytne wyróżnienie, zalecając równocześnie do ogłoszenia drukiem prace oznaczone 1. i 2. nagrodą.

Po otworzeniu kopert okazało sia, że autorkami wyżej wymienionych prac (w tym samym co godła porządku:) są Marja Florkowa z Torunia, Helena Horwath z Warszawy, B. Bruchnalska ze Lwowa, Inż. Ir. Laskowska z Warszawy, Wilhelmina Adam ze Lwowa i Dr. M. Zawadzka z Warszawy.

Z nadesłanych ogółem 33 prac — 27 nieodpowiadających warunkom konkursu zwrócono autorkom.

Zjazd Kas Spółdzielczych Zagłębia Dąbrowskiego w Będzinie.

Z inicjatywy Powiatowej Kasy Oszczędności w Będzinie odbył się w ub. niedzielę 9 b. m. Zjazd Delegatów Kas Spółdzielczych Zagłębia przy udziale około 50 osób, reprezentujących 26 Kas z powiatu Będzińskiego i Zawierciańskiego. Zjazd obradował w lokalu Sejmiku Będzińskiego pod przewodnictwem prezesa P. K. O, w Będzinie D-ra Marczyńskiego, oraz pp.: Eichlera i p. Załuskiego. Zjazd miał na celu omówienie wielu spraw dotyczących życia i pracy spółdzielni kredytowych Zagłębia.

Referat zasadniczy, o polityce kredytowej Kas wygłosił Dr. Marczyński, zaznajamiając zebranych z pewnymi wskazaniami – racjonalnej gospodarki Kas i celowego wykonywania ich zadań. Przedewszystkiem referent wskazał na konieczność planowości w pracy każdej Kasy i radził ażeby spółdzielnie z góry na pewien okres czasu ustaliły sobie programy, oparte na zanalizowaniu potrzeb gospodarczych swojego terenu, a nie pracowały od wypadku do wypadku, bez zgóry wytkniętego zdecydowanego i śmiałego planu. Następnie przechodząc do omówienia sposobów zdobywania kapitałów obrotowych Kas wskazał na następujące źródła poza kapitałami własnemi (udziałami): 1) Banki przy Związkach rewizyjnych, 2) Powiatowe Kasy Oszczędności, 3) inne Banki państwowe i prywatne, (te ostatnie ze względu na drogi kredyt nie bardzo nadają się do współpracy z Kasami które winny starać się dać swym członkom kredyt jaknajtańszy), 5) w końcu prelegent wskazał na najważniejsze i najsympatyczniejsze źródło zdobywania kapitałów obrotowych, t. j. na oszczędności składane w kasach, o zdoby-

cie których wszystkie spółdzielnie winny jaknajusilniej zabiegać i tym sposobem zrealizować w całości swe podstawowe żądania w myśl wskazań wielkiego duchowego przywódcy ś.p. Stefczyka t. j. żeby nietylko kredyty rozdzielać, ale i gromadzić fundusze oszczędnościowe i tym sposobem przyczyniać się do ogólnego podniesienia życia gospodarczego kraju i dobrobytu ogółu. Ażeby udowodnić możliwość zdobywania przez Kasy kapitałów z oszczędności prelegent przytoczył bardzo ciekawe i pouczające statystyki zagraniczne i Polskie (P. K. O.), oraz statystykę Warszawskiej Kasy Komunalnej, której oszczędności w ostatnim roku wzrosły z 3,000,000 na 11 miljonów, Będzińskiej Kasy Oszczędności w bieżącym roku wkłady oszczęd. wzrosły z 300,000 na 700,000 zł.), Śląskich Kas Raifeisena i inne. Ze statystyk tych wynika, iż ruch oszczędnościowy się rozpoczął, że psychika społeczeństwa w tej dziedzinie już się zmienia, że nieufność dotychczasowa do Kas zanika i, że wobec tego istnieje możliwość szybkich na tem polu postępów, o ile tylko Zarządy i Rady nadzorcze Kas wytężą w tym kierunku siły i starania. W końcu omówiwszy stosunek Kas do innych dziedzin spółdzielczości i instytucyj społecznych na terytorjum działalności Kasy, Prelegent w podniosłych słowach, wezwał wszystkich zebranych do usilnej pracy w ich Kasach, przedewszystkiem w dziedzinie zdobywania oszczędności a następnie do objęcia w swe ręce całego życia gospodarczego swego terytorjum i rozwijania go usilnie ku pożytkowi swych instytucyj i całego kraju.

Zebrani przyjęli referat D-ra Marczyńskiego z wielkim uznaniem nagradzając go oklaskami i podziękowaniem.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, w której między innemi rzeczami mówcy wyrażali obawę, czy uda się już dziś ożywić ruch oszczędnościowy na wsi, jednak w końcu wszystkie postulaty referenta zostały w całości przez zebranych przyjęte.

Następnie drugi z kolei referat o Kasach szkolnych wygłosił Dyr. Pow. Kasy Oszczędności Ankiersztein, zachęcając zebranych do propagowania oszczędności wśród dzieci szkolnych, przyzwyczajając ich zawczasu do oszczędzania z czego później wynikną wielkie korzyści.

Z kolei omówiono stosunek Kas do Związku rewizyjnego i odwrotnie i w wyniku dyskusji na temat, upoważniono Prezydjum Zjazdu do przedłożenia Związkowi pewnych postulatów Kas Zagłębiowskich, koniecznych do usprawnienia ich działalności.

W końcu po stwierdzeniu pożyteczności i celowości obecnego Zjazdu, postanowiono w przyszłości co pewien czas Zjazdy takie organizować, a tymczasem wobec wyczerpania porządku dziennego, Przewodniczący podziękowawszy pp. delegatom Kas za żywy i liczny udział w Zjeździe i życząc im owocnej i wytrwałej pracy na ich placówkach, pożegnał zebranych i Zjazd zamknął.

Nastrój na Zjeździe panował bardzo dobry i miły, dyskusje były ożywione i stały na wysokim stopniu cechującym głębokie zrozumienie swej roli przez członków Zarządów i Rad Nadzorczych Kas Spółdzielczych Zagłębia Dąbrowskiego.

Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hypotecznych.

	Wartość nominalna	Wrzesień 20	21	22	24	25	26	27
Papiery proc. w złotych w złocie								
8 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	—
8 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego	100 zł. w. zł.	94	91	94	94	94	94	—
8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zl.	94	91	94	94	94	91	—
Listy zastawne w wal. zagr.								
7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*)	1 funt. sterl.							
8 proc, „ „ „ „ **)	1 funt. sterl	—	90	89.50	89	—	—	—
7 proc. „ „ „ Ziem. Warsz. ser. 1928 r.	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „ „ „ 1924 r.	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ we Lwowie		—	—	—	—	—	—	—
7 i pół proc. Oblig. Zjedn. Zakł. Przem.	1 dol.							
7 i pół proc. Scheiblera i L. Grohma na serrji I	1 dol.							
Papiery procent. państwowe								
5 proc. Państw. poż. Konwersyjna	100 zł.	67	67	67	67	67	67	
5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r.	100 zł.	61 20	61.15	61.15	61.10	61.15	61.15	
6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919/20 r.	100 dol.	87-86.60	86.50-86.25	86.25-86.50	86.50	86.50-86.25	862586758650	
10 proc. Pożyczka Kolejowa	100 fr. w zł.	103	103	103	103	103		
5 proc. Pożyczka prem. ser. II 1926 r	5 dol.	91-92	91.50	91	90.75	91-91.50	91-91.50	
7 proc. Pożyczka Stabil. 1927 r.	100 dol.	94	94	—	—	—	94	—
4 proc. Pożyczka prem. Inwestycyjna	100 zł. w zł.	122-120.50--121	122-121.75--123	123-125--124.50	124.50-125 50	124-121.75	120-120.50--118	
Listy zastawne								
4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego	100 zł.	—	47 25	47.50	—	—	—	—
4 pół proc. „ „	100 zł.	52.25-52	52	52 51.75-52	--	52-52.25	52.50	52.25
8 proc. „ „ „	100 zł.	79	79	79	79	79	79	79
4 pół proc. „ m. Warszawy	100 zł.	—	52.50	—	52.75	—	52	57.75-58
5 proc. „ „	100 zł.	71.75-71.50	71.50		71.75	71.50	71.25-71.50	71.25
8 proc. „ „ „	100 zł.							
5 proc. „ „ „ Częstochowy	100 zł.	67	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kalisza	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kielc	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Lublina	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	67	—	—	—	—
10 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	76	—	—	—	77.50	—
4 pół proc. „ „ Łodzi	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	67	67	67	67	66.75
5 proc. „ „ Piotrkowa	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ Radomia	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ Siedlec.	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	73.50	—	—	—	—
Obligacje								
6 proc. Polskiego Banku Komunalnego	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ II em.	100 zł.	—	—	—	—	81.75	—	—
8 proc. „ „ III em.	100 zł. w zł.	—	—	—	—	—	—	—

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23 IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37. poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Giełda pieniężna w Warszawie.

29 września 1928 r.

W ostatnich dniach kilkunastu nic nie zaszło takiego, coby mogło wpłynąć na ustrój giełdy tutejszej. W dalszym więc ciągu tendencja na giełdzie była ospała i istniała niechęć do robienia interesów. Publiczność trzyma się zdala od akcji. Ci, co zmuszczeni byli sprzedać akcje, już się ich przeważnie pozbyli, akcje, znajdujące się w mocniejszych rękach nie zmieniają swych właścicieli i oczekują lepszych konjunktur, których jednak narazie trudno jest przewidywać....

Kulisa, która pragnęłaby dokonywać obrotów, czynić tego nie może, nie posiadając środków odpowiednich. Słowem, sytuacja ogólna nieciekawa. Lecz nastroje giełdowe są jak pogoda wiosenna, ulegają one raptownym zmianom. Kiedy jednak nastrój giełdowy zmienia się, trudno jest przewidzieć, a proroków na giełdzie niema.

Narazie więc, kto może, powinien czekać zmian na lepsze.

Ostatnio notowano akcje Banku Polskiego 178, Handlowego w Warszawie 117, Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu 80. Z elektrycznych prawie wyłącznie obracano „Siłą i światłem“, ostatnio po 144. Cementowe w zaniedbaniu. Węglowe (warszawskie Towarzystwo) miały początkowo tendencję wybitnie znikomą i kurs ich w sądny dzień, to jest w dniu uroczystego święta żydowskiego, gdy giełda świeciła pustkami, doszedł do 110, obniżył się następnie do 103. Z akcji fabryk metalowych notowano: N. Cegielski 46, Lilpopy, 38,50, Ostrowieckie ser. 6—115—116, II em. ser. 6—112, Rudzki 42, Starachowice do 51,75, Kluczewska fabryka papieru 7—7.10.

Obroty walutami średnie. Zapotrzebowanie pokrywał Bank Bolski.

„Rolnik Ekonomista“.

„Wyszedł z druku Nr. 18 „Rolnika Ekonomisty“ organ Związku Polskich Organizacyj Rolniczych.

Numer zawiera w treści: artykuł p. J. Gościckiego p. t. „Handel zagraniczny głównemi artykułami rolniczemi w ostatniem czteroleciu“, memorjał Związku Polskich Organizacyj Rolniczych, sprawozdanie z działalności Związku P. O. R., konjunktury cen, kronikę krajową, kronikę zagraniczną, przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego oraz statystykę.

„Przegląd Gospodarczy“.

Wyszedł z druku zeszyt 18 „Przeglądu Gospodarczego“ z dn. 15 września r. b. zawierający następującą treść:

„O niezależność gospodarczą“ — E. R.; „Dziesięciolecie polskiego przemysłu chemicznego“ — inż. T. Zamoyski; Banki polskie w I. półroczu 1928 r.“—dr. Wł. Bylański; „Wznowienie rokowań gospodarczych polsko-niemieckich“; „Reforma walutowa i monetarna we Francji“ — T. Sławiński; „Zagadnienia bilansu płatniczego Stanów Zjednoczonych A. P.“ — S. G. „Migracja ludności w świetle statystyki“ — Ż. K.

Ponadto zeszyt zawiera: Kronikę zagraniczną i krajową, Rynek pieniężny i Rynki towarowe.

Kronika zagraniczna.

Anglja.

Na dorocznem zebraniu National Savings Comittee odbytem w dn. 8 maja r. b. w Londynie, prezes tegoż generał Seely złożył sprawozdanie, z którego wynika, że w r. 1927-ym sprzedano 19 080 810 świadectw oszczędnościowych, założono zaś nowych stowarzyszeń prowincjonalnych 1473.

Austrja.

Podjęte w kwietniu r. b. przez Reichsverband Deutscher Sparkassen in Oesterreich wydawnictwo miesięcznika dla młodzieży p. t. Der junge Sparer (Mały Ciułacz) rozwija się bardzo dobrze. Czasopismo to wychodzi obecnie w 15.000 egz., abonowanych przez 71 kas oszczędności. które bezpłatnie obdzielają niem młodocianych wkładców. Redakcja utrzymuje żywy kontakt z setkami czytelników, interesujących się konkursami na rozwiązania rebusów, szarad, zagadek itd. Nagrody za rozwiązania stanowią wkłady oszczędnościowe rozmaitej wysokości.

Czechosłowacja.

Na posiedzeniu Dyrekcji Svazu Ceskoslovenských sporitelen, odbytem dn. 3 ub. m., rozważano między innemi sprawę udziału kas oszczędności w darze narodowym z okazji 10-lecia republiki oraz kwestję stopy oprocentowania wkładów. W związku z tem ostatniem uchwalono zwołanie na jesieni konferencji wszystkich instytucji pieniężnych dla narady nad sprawą stopy procentowej i ew. zawarcia umowy zbiorowej wzorem Niemiec i Austrji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało okólnik w sprawie udziału kas oszczędności w darze narodowym, gdzie zaleca dotowanie takiego celu, któryby służył jaknajszerszym sferom społecznym, a który nie stanowiłby obowiązku ustawowego jakiejkolwiek korporacji publiecznej; okólnik zastrzega dalej, że przez tę ofiarę nie mogą być naruszone interesy wkładców, ani też ustawowe przepisy o tworzeniu funduszów kas oszczędności, wreszcie przepisuje ustalenie wysokości ofiary na podstawie wyników roku ubiegłego i stanu finansowego roku bieżącego.

Z okazji 10-lecia republiki kasa oszczędności m. Pilzna (Sporitelna mesta Plna) ofiarowała na cele dobroczynne 1200000 koron cz. Stan wkładów oszczędnościowych tej kasy wynosi 300 000 000 koron, fundusze zasobowe — 25 000 000 koron czeskich.

Rosja.

Główny Zarząd Państwowych kas Oszczędności (Gostrudsbierkas) wydał komedyjkę jednoaktową W. Gromowa i M. Miercalskiego p. t. „I tak bywa“ w celach propagandy wśród włościaństwa. Na treść komedyjki składa się przeciwstawienie niebezpieczeństwa pokus miejskich korzyściom, jakie płyną dla wkładców z kas oszczędności.

Sowjet Leningradzki wystąpił z wnioskiem o zbieranie wkładów oszczędnościowych w przedsiębiorstwach za pośrednictwem ich biur wypłaty.

Z okazji pięciolecia istnienia kas oszczędności w różnych okręgach Rosji wydano książeczki oszczędnościowe z wkładem zawiązkowym w wysokości 1 rubla dla nowonarodzonych. Kwota staje się własnością obdarowanego, o ile do końca r. 1929 na książeczkę zostanie złożone 10 rubli.

Stany Zjednoczone A. P.

National Association of mutual sawings banks na zebraniu w Swampscott powziął między innemi uchwały o rozszerzeniu zakresu czynności bankowych w celu przeciwdziałania konkurencji banków prywatnych oraz o rozwinięciu ubezpieczeń opartych na wzajemności kas, co z jednej strony przyciągnie

większą ilość wkładców, z drugiej zaś zwiększy stopień bezpieczeństwa wkładów.

Prezesem stowarzyszenia został obrany dotychczasowy wiceprezes, były prezydent kasy oszczędności w Baltimore, Mr. Mc Lenahan, wiceprezem—Mr. R. L. Hoguet wiceprezydent Emigrant Industrial Savings Bank.

Największy z t. zw. Vacation Club'ów (organizacja wkładów wakacyjnych), posiada Home Savings Bank w Bostonie. Liczy on 6 500 wkładcow, którzy w czerwcu r. b. podnieśli na wakacje 275 000 dol. Wkłady wakacyjne przyjmowane są przez bank w ciągu 40 wzgl. 50 tygodni, poczynając od września i czerwca.

Wkłady dla dzieci, t. zw. Trust fund for children, mające na celu zgromadzenie od 500 do 5000 dol., płatnych po dojściu dziecka do lat 18, wprowadził Union Dime Savings Bank w New-Yorku. Wysokość stałej wkładki zależy od wieku dzicka i od wysokości funduszu, jaki ma mu być wypłacony.

Meksyk.

Nowozałożona pocztowa kasa oszczędności przyjmuje wkłady w znaczkach oszczędnościowych od 10 centavos; najmniejszy wkład na rachunku wynosi 2 dol. Wkładcy otrzymują imienne świadectwa oszczędnościowe na sumy: 2, 5, 10, 20, 100, 500 dol., płatne w każdym urzędzie pocztowym właścicielowi a także jego żonie. W obrocie oszczędnościowym uczestniczyć mogą również i małoletni, poczynając od lat 10.

Oszczędności w szkołach amerykańskich.

Wschodnie Stany Unji liczą obecnie 12 678 szkolnych kas oszczędności z 3 800 000 wkładców, podczas gdy w roku 1920-ym istniało tam „tylko" 2 735 kas z 500 000 wkładców.

Izba handlowa stanu New-York wystąpiła do władz z wnioskiem o wprowadzenie do szkół publicznych wykładów oszczędności, jako przedmiotu specjalnego, w celu zaznajomieniu młodzieży z rolą gospodarczą oszczędności w życiu jednostki i w całokształcie gospodarstwa narodowego oraz przyuczenia do świadomego oszczędzania, stanowiącego jeden z najpoważniejszych czynników, kształtujących charakter.

W szkołach publicznych w Brooklynie (New-York) wprowadzono dla uczniów Karnety wydatków. Celem ich jest przyzwyczajenie młodzieży do rozumnego i celowego gospodarowania pieniędzmi. Strona „wydatków" jest podzielona na cztery rubryki, w których uczeń winien zapisywać wszystkie swoje wydatki, a mianowicie: „Oszczędność", „ofiary", „wydatki osobiste", „przyjemności". Kontrola karnetów umożliwia nauczycielowi nietylko zaznajomienie się ze sposobem wydatkowania pieniędzy przez ucznia, lecz również wskazania na nieodpowiedniość wydatków i zwrócenie uwagi ucznia na znaczenie oszczędności.

Kredyt komunalny w Niemczech.

W pierwszej połowie r. b. Deutscher Sparkassen u. Giroverband w Berlinie ulokował na rynku niemieckim przez swą centralę żyrową obligacje pożyczek komunalnych na sumę 33,3 miljona Rmk., niezależnie od wypuszczonych w kwietniu komunalnych świadectw skarbowych na 44 miljony Rmk.

Prócz obligacji Deutscher Sparkassen u. Giroverbandu w tymże okresie czasu 8 większych miast niemieckich ulokowało na rynku wewnętrznym 49 miljonów pożyczek własnych i 95 miljonów Rmk świadectw skarbowych miejskich.

Razem przeto rynek niemiecki wchłonął w pierwszem półroczu b. r. za 221,3 miljonów Rmk komunalnych pożyczek indywidualnych i zbiorowych.

Ogólna suma znajdujących się w obiegu na rynku niemieckim obligacji Deutscher Sparkassen u. Giroverbandu wywynosi (bez świadectw skarbowych) 255,9 miljonów Rmk.

Zakład kredytowy dla średniego i drobnego przemysłu niemieckiego powstaje przy udziale amerykańskiej grupy bankowej: International Germanic Trust Co, Equoitable Trust i Blair & Co. Ze strony niemieckiej udział bierze kilka banków państwowych oraz prywatnych. Zakład o kapitale zakładowym 20 miljonów Rmk ma być wyposażony w prawo emisji obligacji do wysokości 10-krotnego kapitału zakładowego. Zamiast gwarancji państwowej przewidziana jest solidarna ograniczona odpowiedzialność dłużników.

Kierownictwo zakładu ma być powierzone b. ministrowi skarbu, Drowi Reinholdowi, twórcy saskiego „Landespfandbriefanstalt'u o podobnych celach.

Pruska mennica państwowa wybiła w r. 1927-ym zamiast przewidywanych 174 500 000 monet ogółem tylko 51 895 003 monet z czego srebrnych 13 210 224, niklowych 28 930 807, brązowych 9 753 972; oprócz tego przebito dla Gdańska 1 560 000 monet.

Mennica otrzymała do sprawdzenia 142 992 monety od władz państwowych; zniszczono 1162 monety fałszywe, otrzymane od publiczności, wycofano z obiegu naskutek zużycia 1 113 364 monety.

Mennica wykonuje również medale srebrne i złote.

Amerykańskie Kasy oszczędności na ostatnio odbytem w Swampscott (Massachusetts) zebraniu National Association of mutual savings banks wypowiedziały się za uprawnieniem ich do lokowania funduszów w papierach procentowych zagranicznych.

Już w najbliższym okresie legislatywnym spodziewać się należy postawienia wniosku o nadanie charakteru papieru lokacyjnego dla kas państwowym papierom angielskim wprowadzonym na giełdę nowojorską.

Postulat swój Kasy motywują stosunkowo niskiem oprocentowaniem papierów amerykańskich a zupełnem bezpieczeństwem lokat w wyżej oprocentowanych papierach zagranicznych.

Zrealizowanie życzeń amerykańskich instytucyj oszczędnościowych oznaczałoby znaczne rozszerzenie rynku papierów europejskich, a jednocześnie stanowiłoby dalszy bardzo ważny krok w kierunku urzeczywistnienia międzynarodowej solidarności oszczędnościowej.

Nakładem Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu
wyszła książka
Dr. Kaz. Windakiewicza
p. t.
„Komunalne Kasy Oszczędności w Rzeczypospolitej"
Zamówienia należy kierować do administracji
dwutygodnika „Oszczędność", Warszawa,
Plac Napoleona 7.

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Składnica materjałów przy dwutygodniku „OSZCZĘDNOŚĆ"

Niniejszem podajemy do wiadomości, że po czasowej przerwie, spowodowanej względami organizacyjnemi, uruchomiliśmy znowu składnicę materjałów.

Posiadamy na składzie i dostarczamy na każde zgłoszenie **natychmiast i w nieograniczonych ilościach następujące materjały i wydawnictwa:**

Skarbonki blaszane (patrz № 32, 33 z 1925 r.) za sztukę gr. 60.

Ulotki (patrz № 2 i 12 „Oszczędność" z 1925 r.) № 1 za 1000 egzempl. zł. 14.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 2 „ „ „ zł. 16.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 3 „ „ „ zł. 14.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 4 „ „ „ zł. 45.—

Plakaty barwne (ogólno-propagandowe i szkolne) za 10 egzemplarzy zł. 6.—
„ „ „ „ „ za 100 „ zł. 50.—

Książeczki wkładowe (nowy nakład) za 1000 egzemplarzy . . zł. 250.—

Karneciki do nalepiania mareczek oszczędnościowych za 1000 egzemplarzy zł. 50.—

Mareczki oszczędnościowe, wartości nominalnej 5, 10, 20 i 50 gr.— za 1000 szt. zł. 1.30

Broszurki propagandowe:

1) „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" — broszura dla ludności rolniczej za 1000 egzemplarzy zł. 125, za 100 egzemplarzy . . . . zł. 12.50

2) „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" T. Łubieńskiej, ilustrowana broszurka dla młodzieży — za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 6.—

3) „Osobiste i społeczne korzyści oszczędzania" L. Dury — za 100 egzempl. zł. 7.—

„Szkolna Kasa Oszczędności" książka prof. S. E. Bońkowskiego za 1 egzempl. zł. 1.—

Formularze bilansów miesięcznych brutto oraz sprawozdań rocznych dla komunalnych kas oszczędności, według obowiązującego urzędowego wzoru:

a) bilanse miesięczne — za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 5.—

b) sprawozdanie roczne wzór 1, 2, 3 i 4 — za 100 egzemplarzy . zł. 25.—

Przy wysyłaniu zamówień pocztą doliczamy koszty przesyłki i opakowania.—

Zamówienia prosimy kierować do administracji dwutygodnika „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7, pieniądze zaś wpłacać na konto czekowe czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności

podaje niniejszem do wiadomości

że składnicę materjałów i wydawnictw oszczędnościowych przekazał czasopismu „Oszczędność, jako swojemu oficjalnemu organowi. Wobec tego zamówienia na materjały prosi kierować wprost do administracji czasopisma „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Pl. Napoleona 7, tel. 297-04. Konto czekowe P. K. O. № 92.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową: Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . 3 „	Ceny ogłoszeń: 1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał IV-ty r. 1928 na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 14 do 16.

Redaktor: KAZIMIERZ PYSZKOWSKI. Wydawca: „Oszczędność" S-ka Wydawnicza.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.